

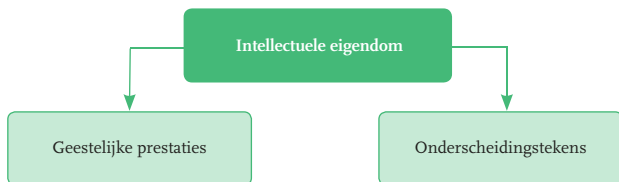
I Inleiding en basisbegrippen

1 Intellectuele eigendom (IE)

Intellectuele eigendom verschaft een exclusief recht aan een natuurlijke persoon of rechtspersoon. De rechthebbende kan een auteur of een uitvinder zijn, maar ook een werkgever of opdrachtgever. Gaat het om een onderscheidingsteken, dan is de rechthebbende een onderneming die het teken voor het eerst gebruikt of registreert.

Het domein van de intellectuele eigendom valt uiteen in geestelijke prestaties (zoals een literair of artistiek werk of een uitvinding) en onderscheidingstekens (zoals een merk of handelsnaam). Dit zijn ook de twee hoofdgebieden van de intellectuele eigendom.

Figuur 1 Schema intellectuele eigendom

Soms wordt ook wel onderscheid gemaakt tussen intellectuele eigendom in enge zin (auteursrecht en aanverwante rechtsgebieden) en industriële eigendom (octrooirecht, merkenrecht, modellenrecht en aanverwante rechtsgebieden). Dit onderscheid komt

terug in de eerste internationale verdragen (zie hieronder), maar is in deze verhandeling verder vermeden; enerzijds is ook het auteursrecht tegenwoordig van grote waarde voor de industrie en anderzijds wordt ook industriële eigendom beschouwd als intellectuele eigendom.

2 Internationaal karakter

Het intellectuele eigendomsrecht gaat vrijwel geheel terug op internationale verdragen, sommige zelfs op mondiaal niveau.

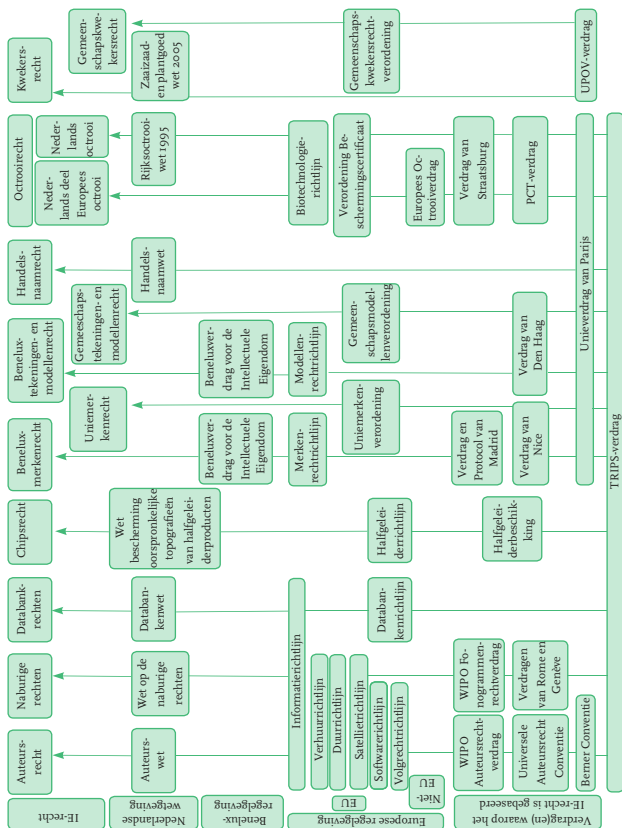
Tabel 1 Mondiale verdragen intellectuele eigendom

Industriële eigendom		Auteursrecht
voor het octrooirecht, het modellenrecht, het merkenrecht, het handelsnaamrecht, het chipsrecht en de ongeoorloofde mededinging	voor het kwekersrecht	voor werken van letterkunde, kunst en wetenschap
Unieverdrag van Parijs (1883) en/of het TRIPS-verdrag (1994)	UPOV-verdrag (1961/1991)	Berner Conventie (1886) en het TRIPS-verdrag (1994)

Het Nederlandse IE-recht wordt niet alleen door de in tabel 1 genoemde verdragen gevoed, maar ook door nationale regelgeving en door Europese regelgeving in de vorm van verordeningen en richtlijnen. In figuur 2 zijn de belangrijkste formele bronnen van IE-rechten opgenomen.

Figuur 2

Formele bronnen van IE-rechten

3 Wettelijke regelingen

Het voor Nederland geldende intellectuele eigendomsrecht is geregeld in een aantal bijzondere wetten, Europese verordeningen en richtlijnen en in een (niet-communautair) verdrag.

Tabel 2 Wet- en regelgeving intellectuele eigendom

Recht	Wet
Auteursrecht	Auteurswet (1912) (Aw)
Databankenrecht	Databankenwet (1999) (Dw)
Chipsrecht	Wet bescherming oorspronkelijke topografieën van halfgeleiderproducten (1987) (TVHW)
Naburig recht	Wet op de naburige rechten (1993) (WNR)
Octrooierecht	Rijksoctrooiwet 1995 (ROW) Europees Octrooi verdrag (1973/2000) (EOV)
Kwekersrecht	Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 (ZPW) Gemeenschapskwekersrechtverordening (1994)
Handelsnaamrecht	Handelsnaamwet (1921) (Hnw)
Merkenrecht	Beneluxverdrag inzake de intellectuele eigendom (2006/2019) (BVIE) Uniemerkenverordening (1994/2017)
Tekeningen- en modellenrecht	Beneluxverdrag inzake de intellectuele eigendom (2006/2019) (BVIE) Gemeenschapsmodellenverordening (2002)

Tussen haakjes is aangegeven in welk jaar de wet tot stand kwam of is gewijzigd.

In het IE-recht komen wij een groot aantal ‘rechten’ tegen. Daarbij gaat het lang niet altijd om wettelijke IE-rechten, maar soms om onderdelen van wettelijke IE-rechten of om andere

aanduidingen die erop wijzen dat een partij ergens recht op heeft.

IE-rechten zijn alle exclusieve rechten die betrekking hebben op geestelijke en onderscheidende prestaties. Onder deze begripsomschrijving vallen onder meer auteursrechten, merk-rechten, modelrechten en octrooirechten, alsook verwante figuren zoals naburige rechten, handelsnaamrechten, kwekersrechten en chipsrechten. Bedrijfsgeheimen, geografische herkomst-aanduidingen en portretrechten vallen buiten het domein van het IE-recht en komen in dit boekje daarom niet of slechts zijdelings aan de orde. In tabel 3 vindt u een aantal ‘rechten’, waarbij de status in de rechterkolom staat vermeld.

Tabel 3 Rechten op het gebied van intellectuele eigendom en van ongeoorloofde mededinging

Recht	Wettelijke regeling	Afkorting	Van kracht sinds	Karakter van het recht: IE of anders
Auteursrecht	Auteurswet	Aw	1912	IE-recht
Auteurscontractenrecht	Auteurswet, art. 25b-h	Aw	2015	Contractueel recht
Bedrijfsgeheimen	Wet bescherming bedrijfsgeheimen	Wbb	2018	Verwant aan IE-recht
Chipsrecht	Wet bescherming oorspronkelijke topografieën van halfgeleiderproducten	TVWH	1987	IE-recht
Databankrecht	Databankenwet	Dw	1999	IE-recht
	Auteurswet	Aw	1912	IE-recht